

seerde woningcorporatie. Hoofddoel was herstel van respect voor de erfenis van Berlage, Granpré Molière en Verhagen. Bij voorgaande vernieuwingen was het behoud van het erfgoed op de achtergrond geraakt. Uit de ingezonden ontwerpen werd dat van architect Wytze Patijn van KuiperCompagnons gekozen. Materiaalgebruik, ruimtelijke verhoudingen en woonvormen van de 106 nieuwbouwwoningen grepen terug op het oorspronkelijke ontwerp van Granpré Molière uit 1920.

Patijns ontwerp uit 2000 beantwoordde aan de hiervoor geformuleerde uitgangspunten: ruime (merendeels) koopwoningen in baksteenbouw in een eenvoudige 'Vreewijk-architectuur' met karakteristieke dakoverstekken; autovrije straten en parkeren achter de woningen in zogenoemde 'parkeerkofters' die deels verdiept onder de binnenplaatsen liggen.¹¹ In het ontwerp is aangesloten op Verhagens oorspronkelijke tuinarchitectuur voor Vreewijk.

Het gezicht van Vreewijk is altijd bepaald door 'de goede groepering van de huizen', om het preadvies *Organische woonwijk* uit 1931 nog eens aan te halen. Dat juist KuiperCompagnons een plan indiende, dat past in het oorspronkelijke stadsbeeld van de wijk, is nauwelijks toeval. Het bureau is in zijn zoveelste generatie een voortzetting van het architectenbureau Granpré Molière, Verhagen en Kok.

Vreewijk krachtwijk

Na het project Langegeer moest voor de zoveelste keer de vraag worden beantwoord: hoe nu verder? Er lagen nog minstens dui-

zend of meer woningen op vervanging of verbetering te wachten. In het najaar van 2007 werd de toon gezet door de *Wijkvisie Vreewijk* van de Deelgemeente Feijenoord en de woningcorporatie Com.wonen. Net zoals elders in het land staan ook de Rotterdamse wijkvisies in het teken van het regeringsbeleid dat bekend was geworden onder namen zoals 'prachtwijken', 'Vogelaarwijken' of 'krachtwijken'. De doelen van dit beleid, een samenhangende aanpak van sociale, economische en fysiek-ruimtelijke problemen (slechte woningen, vervallen woonomgeving), dateren van het midden van de jaren negentig, toen 'herstructurering' genoemd. De beleidsvernieuwing in 2006 door minister E. Vogelaar betrof voornamelijk de grotere aandacht voor verbetering van de 'sociale veiligheid' en de 'sociale cohesie' in achterstandswijken. Met 'sociale cohesie' doelde de regering op de haars inziens gebrekkige maatschappelijke integratie en participatie van grote groepen bewoners.

In vergelijking met de voormalige stadsvernieuwingsaanpak bleek het hoofddoel van het beleid te verschuiven van verbetering van woningen en de woonomgeving naar de oplossing van individuele sociale problemen zoals gebrekkige scholing, werkloosheid en maatschappelijke participatie. De gebrekkige sociale samenhang denkt men onder meer te verbeteren door de bouw van koopwoningen voor middengroepen. Het is 'bouwen-vooreen-andere-buurt' door herstructurering van de woningvoorraad naar prijs- en eigendomsverhoudingen. Samengevat luidt de vrijwel klakkeloos overgenomen regeringsvisie: duurdere woningen trekken mensen met hogere